

A NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG PROGRAMJA

A 4K! NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG MOZGALOM PÁRTPROGRAMJA

A pártprogram a párt hosszú távú és általános célkitűzéseit rögzíti, és csak azokra a területekre koncentrál, amelyek a 4K! céljai szempontjából kulcsfontosságúak. A végleges pártprogramot a teljes tagság alakította ki és az alakuló kongresszus fogadta el. A 4K! 2015. december 5-én tartott 3. kongresszusa több ponton módosította ezt az alapprogramot.

2012. ÁPRILIS

A PROGRAM ALAPJA: A PATRIOTIZMUS

A 4K! programja a patriotizmusra épül. A patriotizmus határozza meg a célkitűzéseinket, értékválasztásainkat és döntéseinket.

Minden egyén közösségben él, amely megadja azt a gyökeret és keretet, amin keresztül képes a világot megismerni, befogadni és az életét megélni. Patriotizmus az, ha az egyén a közösséghez fűződő kapcsolatának tudatában van, és a közösségért felelősséget érez.

A patriotizmus nem dacos, frusztrációból fakadó, elzárkózó nacionalizmus, hanem egészséges viszony a hazánkhoz.

A patriotizmusnak három nagy célja van: Magyarország önrendelkezése, a valós demokratikus öngazgatás és a mindenki számára járó tisztas boldogulás lehetősége. Ez a három cél szorosan összefonódik és egymást feltételezi.

Ebből kiindulva olyan szabad Magyarországon hiszünk, amely mindenki számára lehetőséget nyújt az emberhez méltó életre, amely nem tesz különbséget a különböző etnikumok között, és ahol egymás iránti felelősségvállalással a közös világunk alakításában mindenki szabadon részt vehet.

A magyar történelemből azoknak a törekvéseknek az örökösének tartjuk magunkat, amelyek Magyarország függetlenségéért, lakóinak önrendelkezéséért és a társadalmi igazságosságért küzdöttek. Ezért előképünknek tartjuk a 19. századi nemzeti progressziót, a 48-as, 18-as és 56-os forradalmakat és a szociáldemokrata mozgalmat.

Nem tartjuk jónak azokat a rendszereket, amelyek a patriotizmusnak csak egy-egy elemét valósították meg mindhárom helyett. Nem tekintjük a magyar történelem fényes korszakának a Horthy-korszakot, amely bár nagy hangsúlyt fektetett Magyarország önrendelkezésére, ezt egy szűk elit támogatásával, radikális társadalmi egyenlőtlenséggel, milliók mélyszegénységben tartásával és a demokratikus részvétel korlátozásával és faji alapon az állampolgárok jogainak fokozatos megvonásával párosította. Nem tartjuk megvalósult utópiának a szocializmust sem, noha az országunk minden lakója számára létbiztonságot teremtett és megszüntette a nyomor legembertelenebb formáit, az országot szovjet csatlóssá tette és megszüntette a közös akaratformálás és az önszerveződés lehetőségét.

A 4K! számára a patriotizmus azt jelenti, hogy olyan Magyarországon szeretnénk élni, ahol az ország függetlensége társadalmi igazságossággal és a közös döntések lehetőségével párosul, s a közös döntéseket szabad nyilvánosság és erős állampolgári részvétel támogatja.

A TÖRTÉNELMI HELYZET: A HARMADIK KÖZTÁRSASÁG KUDARCA

Az 1989-ben kikiáltott harmadik köztársaság a nagy újrakezdés lehetőségét ígerte ugyan Magyarországnak számára, azonban mind társadalmi legitimitációjában, mind intézményrendszerében megbukott.

A harmadik köztársaság eredeti ígéreteiből vajmi keveset teljesített. Megteremtette a stabil többpártrendszert, a jogállamot, és mindenki számára biztosította az alapvető szabadságjogokat. A demokrácia alapjainak megteremtésén kívül azonban nem sokat ért el. Az önkormányzatiság kiüresedett és nem adott lehetőséget a valós helyi öngazgatásra. A pártok nem képviselték a népakarat valódi kialakításának a lehetőségét, helyette egy szűk politikai elit és az oligarchisztikus üzleti érdekek fogságába estek. A harmadik köztársaságban a közügyekben való társadalmi részvétel lehetősége a pusztán minimumra korlátozódott.

Az új gazdasági rendszer a tisztességes megélhetés lehetőségét egyáltalán nem tudta mindenki számára biztosítani. Újra megjelent, majd rohamosan nőni kezdett a mélyszegénység és az embertelen nyomor. Két évtized elmúltával az ország egyes részein középkori állapotok uralkodnak. A társadalmi mobilitás, amelyet a szocializmus állami eszközökkel részben biztosított, lényegében megszűnt. A rendszerváltás nyertesein kívül a társadalom többsége számára mindennapossá vált a létbizonytalanság.

A szovjet alárendeltségből felszabaduló Magyarország nem alakított ki a saját érdekeinek megfelelő, markáns külpolitikát. A harmadik köztársaság politikai elitje teljes mértékben egyetértett abban, hogy az országnak passzívan követnie kell a mindenkori amerikai és EU-s politikát. A Szovjetuniótól való nyílt politikai függést az EU magállamaitól és a külföldi hitelezőktől való gazdasági függés váltotta fel.

A patriotizmus három célkitűzéséből a harmadik köztársaság a demokratikus öngazgatást és Magyarország önrendelkezését csak minimálisan, a társadalmi igazságosságot pedig egyáltalán nem tudta megvalósítani.

SZÉTESŐ TÁRSADALOM

A szocializmusban kollektívan felépített köztárgy semmivé vált, ráadásul az uralkodó propaganda azt mondta, hogy mindez soha nem is ért semmit.

Az új gazdasági rendszerben tömegeknek nem jutott munka. A szocializmusban elért civilizációs minimumot, miszerint a társadalom senkit nem hagy teljesen kihullani magából, veszni hagyta. A harmadik köztársaság ráadásul szinte teljes egészében sorsára hagyta a cigányokat, ami mostanra etnikai erőszakkal fenyeget.

A kizárólag a külföldi működőtőke idecsábítására építő fejlődési modell eredményeképp a magyar gazdaság kettészakadt egy exportképes multinacionális szektorra és a hazai kis és középvállalkozásokra, amelyek nem csak gyengék, de az irreális, kiszámíthatatlan adók miatt a szürkegazdaságba kényszerülnek. Ezt a folyamatot erősítette az állam azon politikája, hogy irreálisan támogatta a multinacionális cégeket, míg a KKV szektort elviselhetetlen járulékokkal és adókkal sújtotta.

Olyan világ jött létre, amelynek ideológiája ugyan a szabad verseny, de aminek a valóságában a többség csalásra kényszerül a túlélés érdekében, és ahol mindennapos élmény, hogy a jó szándék és a tehetség ellenére teljesen tisztességesen lehetetlen előbbre jutni, és sok esetben kizárólag a kapcsolatrendszeren múlik az ember boldogulása.

A harmadik köztársaság polgárai nem érezték magukénak az államot, és azt a több évtizedes beidegződéseknek megfelelően továbbra is kijátszandó ellenfélnek tekintették.

Az óriási szürkegazdaság eredményeképp az állam is elkezdett kivérezni. Miközben elveszett az adósságszpirálban és mozgásterét a hazai oligarchia és a külföldi befektetők határozzák meg, egyre kevésbé képes a közszolgáltatások kielégítő fenntartására.

Paradox módon a szocializmusnak hiába volt marxista ideológiája, az egyéni kikapuk rendszerében éppen azt nem tanulták meg a munkavállalók, hogy egy kapitalista társadalomban közös érdekérvényesítésre van szükségük. Az érdekérvényesítést gyengítette a szakszervezetek megroppanása, sok esetben vezetőik megfélemlítése. A szocializmusban a pártvezetéssel összefonódó szakszervezetek a rendszerváltás után nem tudták az identitásukat visszaszerezni. Ma gyakran pusztá kiszolgálói a munkaadóknak, és a szakszervezeti vezetők legfontosabb prioritása a védettségük és a fizetésük.

Az emberek többsége számára a harmadik köztársaság a mindennapi életben azt jelentette, hogy nem tudnak érdemben beleszólni a közügyekbe, kiszolgáltatottá válnak a munkahelyeiken, és a törvények kijátszására kényszerülnek a túlélés érdekében, miközben fokozatosan elvesztik a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférésüket.

A harmadik köztársaságnak, mivel igazságtalan társadalmi rendszer volt, nem voltak tartalékai, ezért az első komoly politikai és gazdasági válságba belebukott.

A HARMADIK KÖZTÁRSASÁG BUKÁSA: AZ ORBÁN-RENDSZER

A harmadik köztársaság politikai válsága és a gazdasági világválság eredményeként a Fidesz a 2010-es választásokon megszerezte a parlamenti helyek kétharmadát. Ezt a többséget a Fidesz arra használta fel, hogy az erre való társadalmi felhatalmazás nélkül egy új rendszer felépítését hirdesse meg. Egypárti alkotmányozásba kezdett és a saját képére formált új választási rendszert alakított ki.

Az Orbán-rendszer azonban nem állította más pályára az országot, mint amin az a harmadik köztársaság idején haladt. Újdonsága pusztán annyi, hogy nyíltan visszavonja a harmadik köztársaság korábban sem teljesült ígéreteit: már a látszatát sem akarja fenntartani, hogy a mindennapi emberek érdemben beleszólhatnak a közügyekbe, és nyíltan kimondja, hogy nem kíván mindenkinek munkát és tisztességes megélhetést biztosítani.

Az Orbán-rendszer a Horthy-rendszerből ismert hagyományos jobboldali stratégiát folytatja: kifelé igyekszik növelni Magyarország önrendelkezését és mozgásterét, belül ugyanakkor korlátozza a demokráciát, megrendíti a jogállamot és a felső rétegeket támogatja a megrendült középosztállyal és a szegényekkel szemben. Az Orbán-rendszer víziója egy olyan ország, ami teljesen a gazdasági és politikai elitjének kezében van: ahol se kívülről, se belülről nem diktálhat nekik senki.

Az Orbán-rendszer létrejötté a korábbi elhibázott fejlődési modellünk eredménye. Egy igazságtalan társadalmi rendszert, ami a többség számára nem nyújt perspektívát, idővel csak autoriter eszközökkel lehet fenntartani. Az új rendszer nem a kitörést keresi Magyarország jelenlegi helyzetéből, hanem erővel tartja a régi pályán, mert azon már csak így lehet rajta tartani.

A KIÚT MAGYARORSZÁG VÁLSÁGÁBÓL: ÚJ FEJLŐDÉSI PÁLYA ÉS NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG

A rendszerváltás ígérete az volt, hogy igazságos játékteret teremt, ahol mindenki egyénileg versenyezhet, és mindenki a képességei szerint boldogulhat. Két évtized alatt kiderült, hogy a pálya valójában soha nem volt igazságos. Ezért nincs más választásunk, mint hogy együtt változtassuk meg az egész pályát.

A harmadik köztársaság bukása és az Orbán-rendszer után Magyarországnak modellváltásra van szüksége. Ennek a változásnak egyszerre kell politikainak, közjoginak, gazdaságinak és társadalmi lennie.

Olyan negyedik köztársaságot kell létrehoznunk, ami megváltoztatja Magyarország pozícióját a világgazdaságban, annak érdekében, hogy minden lakójának lehetőséget nyújtson a boldogulásra, ahol az állam elég erős ahhoz, hogy fenn tudja tartani a közszolgáltatásokat, és ahol a részvételi demokrácia révén az emberek formálni tudják a világukat.

A köztársaság újraalapítása, az ország új fejlődési pályára állítása és az önálló külpolitika megteremtése áll a 4K! programjának középpontjában.

A KÖZTÁRSASÁG ÚJRAALAPÍTÁSA

A 4K! számára a patriotizmus azt jelenti, hogy hazánk minden lakójának érdemi beleszólással kell bírnia a közös világunk kialakításába. Legfontosabb feladatunk ezért a magyar alkotmányos fejlődést megakasztó, illegitim egypárti alkotmány után a valódi részvételt biztosító negyedik köztársaság megteremtése, és a kisebbségek integrációja az új köztársaságba.

A NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG MEGTEREMTÉSE

1) ALAPELVEK

A) A KÖZTÁRSASÁG A NÉPURALOM FORMÁJA

A népuralom, demokrácia azt jelenti, hogy minden hatalom a népé: az állam hatalmának forrása kizárólag a nép, az állampolgárok közössége, célja pedig az állampolgárok boldogulásának biztosítása. Olyan független ország vagyunk, amelynek kizárólag az állampolgárai határozzák meg, hogy az állam mit tesz.

A köztársaság a függetlenség és a népszuverenitás elvének gyakorlati megtestesítése. A köztársaság azt jelenti, hogy az állampolgárok közössége maga dönt a saját sorsáról, maga ad választ azokra a kérdésekre, amelyek a közösséget érintik:

meghatározza az állam politikai irányvonalát, az államhatalom szerveinek összetételét, a nyilvánosság erejével ellenőrzi azok működését és egyenlő feltételek mellett vesz részt az állami feladatok megvalósításában.

B) A KÖZTÁRSASÁG CSAK JOGÁLLAMKÉNT MŰKÖDHET

A köztársaság felépítésének és működésének rendező elve a jogállamiság. A jogállamiság azt jelenti, hogy a közhatalom a jognak alávetve, kiszámíthatóan szabályozottan működik; a jog uralma alá rendelt államot jelenti. A jogállamban minden állampolgár egyenlő feltételekkel vehet részt az állam munkájában, vállalhat közfeladatot, lehet politikai szerveződés tagja. A politikai erőknél a jog által meghatározott kereteken belül kell működniük, és ezeket a kereteket nem alakíthatják át pártpolitikai céljaik elérésének érdekében; ezért különösen fontosnak tekintjük a jogbiztonságot és a visszamenőleges törvényhozás kizárását. Minden demokratikus politikai erőnek feladata a fentieket garantálni.

2) A PROBLÉMA

A) A KÖZTÁRSASÁGI ÁLLAMFORMÁNAK NEM VOLT VALÓS TARTALMA

A köztársaság alapelvei nem érvényesülnek a gyakorlatban Magyarországon, csupán hangzatos jelszavak. Hiányzik a valós képviselő, hiányzik a közügyekbe beleszólás valós lehetősége. A politika, a politikai elit uralkodik a népen, és nem a nép a politikán, így a köztársaság csak üres forma maradt, amely szerint névleg az állam működik, és amelynek formális rendje szerint a törvényeket meghozzák, de a gyakorlatban nem érvényesül. Ez a kiüresedett forma lehetőséget ad arra, hogy egy elkülönült, zárt térben működő vezető réteg gyakoroljon hatalmat a társadalom felett, úgy, hogy a jogszabályokat pusztán eszközként használja hatalma megtartására. Egy igazi köztársaságban azonban az állam nem lehet a mindenkori kormányzat, a végrehajtó hatalom eszköze, annak az állampolgárok közösségét kell szolgálnia. Ezért a demokratikus működést helyre kell állítani, a köztársaságot meg kell tölteni tartalommal.

B) A HARMADIK KÖZTÁRSASÁGBAN MEGRENDÜLT A BIZALOM

A rendszerváltáskor kialakított demokratikus berendezkedés egy stabil jogrendszert hozott létre, de a gyakorlatban nem biztosított az állampolgároknak valós ellenőrzést a hatalom felett. Az, hogy 2006 és 2010 között a választók többségének nyilvánvaló akarata ellenére nem volt lehetőség a hatalmon lévő kormány elmozdítására, aláásta az államba, a politikai hatalom birtokosaiba vetett bizalmat. E nélkül a bizalom nélkül a rendszer nem működőképes. A harmadik köztársaság közjogi rendszere nem tudott megoldást nyújtani a válságra, és az ebből fakadó bizalomvesztés jelentősen korlátozza a népszuverenitás elvének érvényesülését.

C) AZ EGYPÁRTI ALKOTMÁNYOZÁS MEGAKASZTOTTA AZ ALKOTMÁNYOS FEJLŐDÉST

A bizalomvesztés miatt a társadalomban óriási igény támadt a köztársaság megújítására. Ezzel a helyzettel visszaélve a Fidesz 2012-ben egy olyan, demokratikus felhatalmazás és konszenzus nélküli, egypárti alkotmányt léptetett hatályba, amely csupán formájában jogszerű, de minden legitimitást nélkülöz. Az új alkotmányos berendezkedés csak a formai követelményeknek felel meg, azonban a nép hatalmát nem biztosítja.

Az egypárti alkotmány megakasztotta a szocializmus vége óta tartó alkotmányos fejlődést. Nem oldotta meg a köztársaság válságát, hanem tartóssá tette azt.

A 2012-ben hatályba lépett alaptörvény rendszere a döntéshozó személyét, a „jó vezetőt” helyezi a középpontba, a jogot alárendeli a politikai döntéseknek, így nyíltan szembemegy a jog uralmával az államhatalom felett. Ezáltal megkezdi a jogállamiság és a köztársaság felszámolását.

3) A 4K! CÉLJAI

A) A NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG MEGTEREMTÉSE

A párt közjogi célja egy új, széles társadalmi konszenzuson alapuló negyedik köztársaság megteremtésében való részvétel, amely demokratikus alkotmányozási folyamat során és népszavazással jóváhagyott új alkotmánnyal helyreállítja a jogállamiság és a népszuverenitás érvényesülését. Ezt a politikai célt demokratikus eszközökkel kell elérni, együttműködve minden olyan politikai és társadalmi erővel, amely demokratikus módon, a köztársasági értékrend alapján állva, a jogállamiság alapelveit figyelembe véve kész tenni ennek megvalósításáért.

B) A NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYOS ALAPJAI

A köztársaságnak nincs olyan formája, amely körülményektől, a társadalmi és gazdasági környezettől függetlenül működőképes, ezért a köztársaság intézményi felépítésének nem elég pusztán egy elméleti modellnek megfelelnie, alapelveinek a gyakorlatban is érvényt kell szerezni. A köztársasági intézményrendszernek ezért egyrészt tükröznie kell a politikai hagyományokat, az országra jellemző sajátos társadalmi, gazdasági viszonyokat, másrészt folyamatos felülvizsgálatra van szükség, hogy alapelvei érvényesülnek-e.

A negyedik köztársaság alkotmányos alapjait a magyar köztársasági hagyománynak kell képeznie. Ennek alapelveit az 1848-as és az 1918-as forradalom, az 1946-os köztársaság és az 1956-os forradalom törekvései, valamint a harmadik köztársaságban kialakult alkotmányos hagyomány rajzolja ki. Az alkotmányos fejlődést megakasztó, 2012-ben hatályba lépett alaptörvénnyel szemben, a két évtizedes jogállami fejlődés tapasztalatainak figyelembevételével kell megalkotni a negyedik köztársaság intézményi rendszerét.

Ennek során meg kell tartani azokat a megoldásokat, amelyek a köztársaság stabil működését garantálni tudták, és fel kell számolni mindazt, ami a népszuverenitás alapelveinek csorbításával csökkentette az állampolgári kontrollt az állam működése felett. Ennek érdekében az Alkotmánybíróságról szóló új alkotmányos rendelkezésekben ismét biztosítani kell minden állampolgár számára, hogy közvetlenül, szabadon fordulhasson az Alkotmánybírósághoz.

Az új, konszenzuson alapuló alkotmányos berendezkedésnek arra kell törekednie, hogy helyreállítsa és továbbfejlessze a 2012-ben hatályba lépett alkotmány miatt csorbát szenvedett demokratikus intézményeket. Így különös figyelmet kell fordítania a népszuverenitás valós érvényesülésére, a jogállamiság betartására. Meg kell erősítenie a hatalmi ágak szétválasztásának érvényesülését, és hatékonyan ki kell zárnia a pártokat az állami szervek közvetlen irányításából. Biztosítania kell a helyi közösségek önrendelkezését, megszüntetni a központosító törekvéseket. Helyre kell állítania a független alkotmányossági kontroll, valamint az emberi és állampolgári jogok feltétlen érvényesülését, helyre kell állítania az Alkotmánybíróság jogkörét. Szabályoznia kell az országgyűlési képviselői, a polgármesteri, és önkormányzati képviselőtestületi tisztség összeférhetetlenségét. A demokratikus alapelveknek megfelelően módosítani kell a kétharmados törvényeket.

C) A KÉPVISELETI ÉS A RÉSZVÉTELI DEMOKRÁCIA

A szakmai irányítás a kormányzat feladata, de szükséges, hogy az állampolgárok folyamatosan ellenőrizni tudják az irányok meghatározását és betartását. A közvetlen és a képviseleti demokrácia ésszerű arányának helyreállításával az állampolgárok közösségének valósan, folyamatosan és hatékonyan kell ellenőriznie a közhatalmat gyakorlókat, enélkül a népszuverenitás csak formálisan érvényesül. A négy évenként leadott szavazaton túl is lehetőséget kell biztosítani, hogy az állampolgár demokratikus módon és valódi súllyal, akár a képviselő visszahívásával is véleményt nyilváníthasson a legfontosabb kérdésekben. Ehhez az információs forradalom vívmányait is fel kell használni az intézményrendszer kialakítása során.

A közügyekben való állampolgári részvétel növelése elsősorban a helyi közösségek önrendelkezésének erősítésével érhető el. Olyan önkormányzati rendszert kell létrehozni, amelyben az országos politikától függetlenül, a pártfegyelem helyett a helyi érdekeket figyelembe véve születnek meg a döntések. Ehhez vissza kell fordítani a megindult központosítást, vissza kell állítani az önkormányzatok önrendelkezését, intézményrendszerét és vagyonát. Az intézményrendszert a költségtakarékosság érdekében a lakossághoz legközelebb kell működtetni.

Az erős helyi közösségek kialakulásához fontos a közös célokkal és problémákkal foglalkozó helyi önszerveződések létrejötte, amelyek a közösségi együttműködés révén segítik az egyes tagok boldogulását. Ennek érdekében támogatni kell a helyi szövetkezetek létesítését és az önkéntes közösségi munkát.

D) A NEGYEDIK KÖZTÁRSASÁG MINT SZOCIÁLIS JOGÁLLAM

A negyedik köztársaságnak olyan szociális jogállamnak kell lennie, amelynek célja, hogy a társadalmi, gazdasági és kulturális élet minden részében enyhítse a szociális feszültséget, és elősegítse a társadalmi csoportok és az egyes állampolgárok közötti szolidaritást és együttműködést. Mindenki számára biztosítani kell a társadalmi, gazdasági és kulturális felemelkedés lehetőségét, és támogatni kell az önsegítő közösségek és autonóm csoportok létrejöttét. A cél a szociális demokrácia.

A KÖZÖSSÉG HELYREÁLLÍTÁSA

1) ALAPELVEK

A 4K! a köztársaság elvének alapján határozza meg azt a közösséget, amit a közös országunk jelent, vagyis Magyarország a magyar állampolgárok közössége, akik együtt tartják fenn az államot, és együtt alakítják a saját sorsukat. Ebbe a közösségbe minden állampolgár beletartozik. Ezen joguk bármilyen fokú megvonása a köztársaság elvét sérti, ezért a 4K! bármilyen típusú kirekesztést elutasít, továbbá támogatja a társadalmi kohézió erősítését és a befogadó társadalom megteremtését. Mindenkit a magyar nemzet részének tekintünk, aki tud magyarul, és magyarnak vallja magát. Elutasítjuk a magyarság genetikai meghatározását.

2) A PROBLÉMA

Magyarország történelme során ezt a köztársasági elvet alapvető sérelmek érték. A trianoni döntés magyar állampolgárok millióit szakította el Magyarországtól, és kényszerítette őket a saját akaratuk ellenére, hogy más államok keretei között éljenek. A második világháborúban zsidó és cigány állampolgárok százazreitől vonták meg a magyar politikai közösséghez való hozzátartozásuk jogát, sokukat kivégezték vagy náci haláltáborokba deportálták.

Ezek a sérelmek a magyar politikai közösség összetartozásának alapjait rengették meg. Elszámolni velük csak a teljes magyar politikai közösséget összefogó köztársasági elv alapján lehet és kell.

Történelmi és társadalmi okok miatt a mai Magyarországon a köztársaság és a közösség kérdése elsősorban a cigány kisebbség, a határon túli magyarok és a bevándorlók kapcsán merül fel.

3) A CIGÁNYOK

A) A PROBLÉMA

I) A cigányság levált a magyar politikai közösségről

A szocializmus a cigányságot egy teljesen marginális helyzetből részben integrálta a szocialista állam rendszerébe. Munkát igen, de valódi oktatást, kitörési lehetőséget nem biztosított számukra. A szocializmusban nem volt követelmény az általános iskolai tanulmányok befejezése sem, így a szocialista üzemekben nem volt ritka az írni és olvasni nem tudó cigány munkaerő. Ennek köszönhetően a rendszerváltás után a munkahelyekről ők estek ki elsők között, és a gazdasági integráció útja azóta sem nyílt meg előttük.

A cigány önkormányzatok, amiket eleve nem a cigány érdekek alapján, hanem a határon túli nemzetpolitika céljából hozott létre a magyar állam, bürokratikus szervezetek maradtak, amelyek nem szolgálták a cigányok politikai részvételét. A cigány politikai képviselő alapvetően a nagy pártoktól és pénzosztó szervezetektől való függés és a kliens-patrónus viszonyok szintjén maradt. A felülről nyújtott segítség elvére épülő romaprogramok nem eredményezték a legsó rétegek felemelkedését, és nem tartalmazzák a lehetőséget, hogy a folyamatot alulról ellenőrizni tudják azok, akiket megcélzott.

II) A cigányság jelentős része nyomorba és illegálisba csúszott

A rendszerváltás után gazdaságilag ellehetetlenített magyar vidéken a cigányság gyakran középkori körülmények közé csúszott vissza. A megélhetéshez illegális formákhoz nyúlt, és az ugyancsak elszegényedéstől sújtott helyi lakossággal egyre feszültebb viszony alakult ki. Ezekre a feszültségekre a politikai elit nem volt hajlandó reagálni, és a feszültség bármilyen felemlítését a rasszizmus vádjával elutasította vagy ellenkezőleg: szándékosan kétértelmű kijelentésekkel a feszültséget növelte, mert így próbált újabb szavazatokat szerezni. Ennek köszönhetjük, hogy a szélsőjobb a "cigánybűnözés" kimondását fel tudta használni a saját felemelkedésére.

III) Fennáll az etnikai erőszak veszélye

Ma a cigányság tömegeinek nincs lehetőségük a megélhetésre a törvényes gazdasági kereteken belül, a cigányokat egyik oldal sem tartja a magyar politikai közösség részének, és nincsen olyan politikai képviselő, amely érdemben képviselné az érdekeiket. A magyar politikai közösség olyan súlyos, jelenbeli problémájáról van szó, amely a jövőben katasztrofális konfliktusokhoz vezethet, ha a köztársasági összetartozás elvei szerint nem oldjuk meg közösen.

B) A 4K! CÉLJAI

I) Gazdasági szerkezetváltás

Ahhoz, hogy a cigány-magyar viszony a magyar vidéken megváltozzon, szükség van a teljes jelenlegi gazdaság szerkezetét megváltoztatására, amely munkanélküliséget és szegénységet termel, és a magyar vidéket légtüres térben tartja. A cigányság gazdasági integrációja csak a teljes ország új fejlődési pályára állításával együtt valósítható meg.

II) Az integráció állami eszközeinek használata

A gazdasági szerkezetváltás mellett ahhoz, hogy a cigányság a magyar politikai közösség teljes jogú része lehessen, elengedhetetlen az integráció állami eszközeinek alkalmazása:

A diszkrimináció kemény szankcionálása. A 4K! elutasítja a rasszizmus gondolatát bármelyik oldalról, és aktívan közbelép a rasszizmus elvének bármilyen alkalmazása ellen.

Az államnak be kell avatkoznia, és az oktatás, higiénia, lakhatás, férfi-nő viszonyok területén garantálnia kell, hogy aki cigánynak születik, ugyanolyan eséllyel indulhasson, mint a többségi társadalom tagjai.

Fellépés a bűnözés ellen. Az államnak egyaránt fel kell lépnie a cigányságot kívülről és belülről sújtó szervezett bűnözés, valamint a mai megélhetési viszonyokból fakadó illegális jövedelemszerzés ellen. Ez egyfelől a megélhetés legális formáinak biztosítását, másfelől az illegális formák elleni törvényes fellépést jelenti.

A valódi mobilitást elősegítő szegénypolitika. Olyan szegénypolitikára van szükség, ami nem gettósít, és nem a kliens-patrónus viszonyokat konzerválja. A szociális segélyek mértékét és elosztását kontroll alatt kell tartani, hogy a valóban rászorultak részesüljenek belőle.

III) Partneri viszony a cigány önszerveződéssel

Ahhoz, hogy a cigányság tömegei hiteles érdekképviselőkhöz jussanak a magyar politikai közösségen belül, a felülről nyújtott segítség nem elég. Ahhoz, hogy a szegénységben élő cigányság ne legyen kiszolgáltatva a magyar és cigány politikai elitnek, egy olyan politikai mozgalomra van szükség, ami cigány oldalról felépíti az érdekképviselőket és a képviselők ellenőrzésének a lehetőségét. A 4K! a cigány integráció folyamatában egy ilyen mozgalom egyenlő partnere kíván lenni.

4) A HATÁRON TÚLI MAGYAROK

A trianoni döntés által elszakított magyarság a közös történelem és kultúra révén hozzátartozik a magyar közösséghez. Mivel a magyarságnak ez a része erőszakkal, saját akarata ellenére került a határokon kívülre, Magyarországnak feladata a határon túli magyarság érdekképviselőiben segítséget nyújtani. Ennek során azonban nem rendelheti alá a határon túli magyarság érdekeit a magyar belpolitikai konfliktusoknak, és a határon túli magyarság politikai érdekképviselőibe belpolitikai érdekekből nem avatkozhat be.

A 4K! támogatja, hogy a határon túli magyarok könnyített eljárással magyar állampolgárságot kaphassanak. Az ország sorsáról azonban továbbra is azok kell hogy döntsenek, akik itt élnek, vagy itt éltek és jogállásuk szerint a jövőben várhatóan visszatérnek. Az állami juttatásokban azok kell hogy részesüljenek, akik itt fizetnek

adót. Ha nem Magyarországon élő és nem itt adózó, illetve várhatóan haza később sem térő állampolgárok is dönthetnek az ország sorsáról és kaphatnak állami juttatásokat, az ellentétet szíthat a Magyarországon élő és határon túli magyarok között. Ennek a konfliktusnak a lehetőségét el kell kerülni, mert betetőzné a nemzet trianoni szétszakítását.

5) A BEVÁNDORLÓK

A világgazdaság átalakulása, a lehetséges konfliktusok és környezeti problémák miatt várható, hogy a következő évtizedekben az eddigieknél erősebb bevándorlási hullámok érik el Magyarországot. Ugyanakkor a magyar népesség előregedőben van, ami idővel gazdasági és szociális problémákhoz vezethet. A bevándorlás részben megoldhatja ezt a problémát.

A 4K! a bevándorlást a politikai közösség köztársasági elve szerint kívánja kezelni: mindenki, aki Magyarországon él és dolgozik, valamint elsajátítja a magyar nyelvet és tisztában van a történelmi-kulturális hagyományokkal, jogosult az állampolgárságra és a politikai részvételre. Ugyanez az elv feltételezi, hogy azok, akik a köztársaság részévé kívánnak válni, valóban elfogadják a Magyar Köztársaságot új hazájuknak. A bevándorlás feltétele az integráció. Az államnak feladata, hogy az integrációt elősegítse és ellenőrizze.

6) A KIVÁNDORLÓK

Az Európai Unióhoz való csatlakozás után felgyorsult a munkaerő kiáramlása az országból, ami a hazai körülmények folyamatos romlásával várhatóan tovább fel fog erősödni. Az ezredforduló után már nem csak képzett hazai munkaerőre jellemző a kivándorlás, hanem a középfokú végzettséggel rendelkezőkre és a képzetlenebbekre is. Ennek a folyamatnak a hazai egészségügyre és a felsőoktatásra nézve beláthatatlan következményei lehetnek.

A 4K! célja, hogy az elvándorlási folyamatot megállítsa, illetve visszafordítsa. Az államnak az a feladata, hogy állampolgárait különböző ösztönzők és kedvezmények segítségével, de nem kényszerítő törvényekkel Magyarországon tartsa. A 4K! nem utasítja el a tapasztalatszerzésből való kiköltözést, mivel a későbbi visszatérők részéről az országot új, pozitív impulzusok érhetik. A már jelenleg is kint élő és dolgozó magyar állampolgárok számára vonzóvá kell tenni és elő kell segíteni a visszatelepülést a külföldön szerzett tapasztalataik hasznosítására.

ÚJ FEJLŐDÉSI PÁLYA

ALAPELVEK

1) A GAZDASÁGI FEJLŐDÉS NEM TÖRTÉNHEZ A TÁRSADALOM KÁRÁRA

Egy valódi köztársaságban, amely a nép önrendelkezését valósítja meg, a gazdasági fejlődés minimális célja az, hogy a társadalom minden tagja biztosítani tudja az alapszükségletei kielégítését: az egészséges ételt, az egészségügyi ellátást, a tanulás lehetőségét, a lakhatást, a ruházzkodást és a tisztességes fizetéssel járó, emberhez méltó munkát, valamint a méltósággal megélt idős kort biztosító nyugellátást. Emellett alapvető elvárásunk, hogy a gazdasági fejlődés ösztönözze a társadalmi mobilitást, és képes legyen a születéskor fennálló különbségek ellensúlyozására is.

A rendszerváltás óta a profitot a társadalmi érdekek elé helyező politika súlyos társadalmi károkat okozott. A 4K! szerint olyan gazdaságpolitikára van szükség, amely a gazdaság fejlődését nem függetleníti annak társadalmi következményeitől. Az olyan fejlődést, amely a GDP növekedése mellett tömeges elszegényedést okoz, és a társadalom egyre szélesebb rétegeit fosztja meg az alapszükségleteik kielégítésének lehetőségétől, nem tekintjük valódi fejlődésnek.

Annak érdekében, hogy a gazdaság fejlődése ne a társadalom kárára történjen, alapelvnek kell tekinteni, hogy a tulajdoni viszonyokat is társadalmi viszonyoknak tekintjük, és mint ilyeneket, nem helyezük más társadalmi szempontok fölé. Vagyis a profitmaximalizálást nem tekintjük fontosabbnak a munkavállalók jogainál.

2) A MUNKAVÁLLALÓK JOGAI

A 4K! szerint a méltósággal élt, értelmes emberi életnek elengedhetetlen része az, hogy az ember ne csak állampolgárként és fogyasztóként, hanem munkavállalóként is érdemben hozzájárulhasson a környezete kialakításához.

A 4K! magáénak vallja azt a szociáldemokrata alapelvet, hogy a termelésben a tőke által játszott szerep nem felsőbbrendű a munkavállalók által játszott szerepnél. Ha a termelés körülményei kizárólag a tőke igényeinek megfelelően vannak kialakítva, a végeredmény társadalmilag összességében veszteséges lesz. Egy olyan gazdaságfejlődés, amely nem szakad el a társadalmi fejlődéstől, elképzelhetetlen a munkavállalók védelme és részvétele nélkül.

Ehhez biztosítani kell azokat az alapjogokat, amelyek a munkavállalók juttatásait, biztonságát, szerveződési és tárgyalási képességét megalapozzák. Vissza kell fordítani a rendszerváltás óta követett irányt, amely folyamatosan növeli a munkavállalók kiszolgáltatottságát. A 4K! célnak tekinti, hogy a munkavállalók a gazdaság minél nagyobb területén érdemben alakíthassák a saját munkakörülményeiket.

A cél elérése érdekében a szakszervezeteknek a jelenleginél nagyobb súlyt kell biztosítani a társadalmi és gazdasági érdekegyeztetési folyamatokban. Ezzel párhuzamosan elengedhetetlen a piacellenőrző, szabályozó hatóságok megerősítése, hatékonyságuk növelése annak érdekében, hogy a munkavállalói jogok a gyakorlatban is érvényesülni tudjanak.

3) A KÖZTULAJDON ÉS A DOLGOZÓI TULAJDON SZEREPE

Ahhoz, hogy a társadalmi szempontok a gazdaságban érvényesülhessenek, elengedhetetlen a hatékony állami cselekvés, ami a gazdaság stratégiai fejlesztésének és a közjó védelmének kereteit megadja.

A 4K! nem hisz abban, hogy az állam szükségszerűen rossz gazda. Az állam mai működése sok esetben nem hatékony, pazarló és korrupt. Erre adott reakcióként azonban nem vonulhat ki az ország működtetéséből, hanem hatékonyabbá, átláthatóbbá és ellenőrizhetőbbé kell tenni a működését, hogy aktívan részt tudjon venni az ország fejlesztésében.

Ahhoz, hogy egy társadalmi szempontokat integráló gazdaság alakuljon ki, szükség van a gazdaság azon szektorának bővítésére, amely a dolgozói tulajdonon alapul (szövetkezetek). A 4K! a dolgozói tulajdonú vállalatokat nem a szociálpolitika egyik eszközének, hanem a gazdaság teljes jogú szereplőjének fogja fel. Ahhoz azonban, hogy ezt a helyet elfoglalhassák, szükség van ezeknek a vállalatoknak a törvényi környezettel, adókedvezményekkel és támogatásokkal való erősítésére. Emellett támogatjuk a dolgozói résztulajdonnal működő vállalatok bővülését.

4) FENNTARTHATÓSÁG: A KÖRNYEZETVÉDELEM NEM RÉSZPOLITIKA

A környezetet a 4K! olyan közjónak tekinti, amelynek védelme nem korlátozódhat egy önálló részpolitikára, hanem a gazdaság és az állam egészét átható elvnek kell lennie. A környezet közös életfeltételeinket jelenti. Az államnak feladata, hogy ezeket megvédje, a fenntarthatóságot nemzetközi együttműködésekben kezdeményező módon is képviselje, és megakadályozza, hogy a környezeti károk szociális hátrányait a társadalmi erőviszonyok szerint át lehessen hárítani másokra.

A PROBLÉMA

1) NEM KÖZELEDÜNK A NYUGATHOZ

Az elmúlt húsz év gazdasági modellje arra a hitre épült, hogy Magyarország gazdasága egyre közelebb kerül Nyugat-Európához. A rendszerváltás utáni összeomlást, az elbocsátásokat, a 90-es évek megszorításait mind-mind a Nyugat felé való gazdasági közeledés ígéretével fogadtatták el a kormányok a magyar társadalommal. A gazdasági közeledés ígérete a magyar társadalom nagy részének azt jelentette, hogy néhány évig összeszorított fogakkal túrni kell a nehéz és egyre nehezedő életkörülményeket, de hosszú távon minden jobbra fordul majd, és mi is olyan színvonalon fogunk élni, mint osztrák szomszédaink. Ez az illúzió és vele együtt a gazdasági modell az elmúlt évek során két szempontból is megbukott. Egyrészt mostanra világosan kiderült, hogy a felzárkózás ígérete hamis volt, a gazdasági konvergencia során – nem kis részben a magyar politikai elit hibájából – Magyarország alárendelt viszonyba került a Nyugattal szemben. Másrészt az illúzióknak tárgya, Nyugat-Európa is súlyos válságba került.

2) A KÜLFÖLDI BEFEKTETÉSEK NEM ÁLLÍTOTTÁK FEJLŐDÉSI PÁLYÁRA AZ ORSZÁGOT

A konvergencia hamis illúzióját kínáló gazdasági modell alapja a külföldi működőtőke Magyarországra vonzása volt. A gazdaság felemelkedését a rendszerváltás utáni kormányok kivétel nélkül attól remélték, hogy befektetőbarát környezetet létrehozva minél több külföldi tőkét hozzanak az országba. A befektetőbarát környezet a gyakorlatban leginkább multinacionális vállalatoknak nyújtott adókedvezményeket és olcsó hazai munkaerőt jelentett. Magyarország gazdaságfejlesztési stratégiája kizárólag a működőtőke vonzásán alapult és szinte mindent ennek a célnak rendelt alá. Mára világosan kiderült, hogy ez a stratégia megbukott, valós felemelkedéshez egyáltalán nem vezetett, a gazdasági felzárkózás elmaradt. Továbbra is a világgazdaság félperifériáján vagyunk, és az Európai Unió jelenlegi intézményrendszere – irányított transzferek, a munkaerő és a tőke szabad áramlása, stb. – csak erősíti ezt az állapotot.

3) A NEOLIBERÁLIS VILÁGGAZDASÁGI MODELL MEGBUKOTT

Magyarország válságával párhuzamosan, attól függetlenül Nyugat-Európa és a neoliberais világgazdasági modell időközben szintén mély válságba került. Az elmúlt néhány évben kiderült, hogy a neoliberais doktrínákon alapuló világgazdasági berendezkedés fenntarthatatlan, azonban az még nem látszik világosan, hogy milyen irányba alakul át.

Magyarországnak egy hektikus, átalakulóban lévő világban kell megtalálnia új fejlődési pályáját, amely felválthatja a rendszerváltás óta folytatott kudarcos irányt.

4) MAGYARORSZÁGON KETTŐS GAZDASÁGSZERKEZET ALAKULT KI

A rendszerváltás következményeként Magyarországon kettős gazdaság alakult ki és konzerválódott az elmúlt 20 évben. A piacgazdaság új viszonyai között a lakosság egy része vállalkozóként vagy munkavállalóként megtalálta a helyét a magyar gazdaság világgazdaságba integrálódott részében. A lakosság jelentős része számára ugyanakkor az új gazdasági rend nem nyújtott semmilyen alternatívát.

A rendszerváltás után munkavállalók tömegei szorultak ki a gazdaságból, és munkanélküliek lettek, vagy a szürke-, ill. feketegazdaságba szorulva kénytelenek boldogulni. A kettős gazdaság egyik következménye, hogy egyre nagyobb tömegek csúsznak le egzisztenciálisan és szociálisan. Ezzel párhuzamosan szintén tömegek kényszerültek olyan helyzetbe, hogy életszínvonalukat, egzisztenciájukat csak úgy képesek fenntartani, ha nem fizetnek személyi jövedelemadót, társadalombiztosítási- és nyugdíjárulékot. Ma Magyarországon tömegek azért kényszerülnek a fekete vagy szürke foglalkoztatásba, mert csak így képesek életben tartani kisvállalkozásukat, vagy mert a munkaadójuk csak így hajlandó alkalmazni őket.

A munkavállalókat védő jogok ebben a rendszerben folyamatosan sérülnek, a politika pedig aktívan hozzájárul a jogok formális leépítéséhez. A szürke-, ill. a feketegazdaság akkorára nőtt, hogy az már komolyan gátolja az ország fejlődését, a kieső állami bevételek miatt pedig az ország működképességét is veszélyezteti.

A 4K! CÉLJAI

1) FEJLESZTŐ ÁLLAM

Az ország olyan mély gazdasági-társadalmi válságba került, amiből kizárólag a piaci folyamatokra hagyatkozva nem képes kilépni. A válság sikeres kezeléséhez és egy új fejlődési pálya kijelöléséhez határozott, aktív állami szerepvállalásra van szükség, amely irányt, stratégiát ad a magyar gazdaságnak.

A 4K! nem hisz abban a dogmában, amely szerint az ország fejlődését az szolgálja a legjobban, ha kiszolgáltatjuk a piacnak. Egy olyan fejlesztő államot kell létrehozni, amely szakmai és társadalmi egyeztetésen alapuló gazdaságfejlesztési stratégia alapján aktívan irányítja az ország fejlődési pályáját.

A 4K! a gazdaságpolitikát nem a többi részpolitikától független ágként kezeli. A gazdaságpolitikának, a gazdaságfejlesztésnek összhangban kell lennie az állam teljes stratégiájával és társadalompolitikájával.

A gazdaságpolitika szükségszerűen hatással van az összes részpolitikára, éppen ezért nem különíthető el azoktól. Az államnak átfogó gazdaságfejlesztési stratégiát kell kidolgoznia, ami magába foglalja az összes részpolitikát. A gazdaságfejlesztési stratégiának meg kell határoznia az állam legfontosabb célkitűzéseit, és a gazdaságpolitikának ezen célok elérését kell szolgálnia.

Ahhoz, hogy sikeres fejlesztő állam jöhessen létre, az államnak tulajdonosként a jelenleginél aktívabb szerepet kell vállalnia a gazdaság stratégiai ágazataiban. Egy sikeres gazdaságfejlesztési stratégiában szerepet kell vállalniuk az erős és hatékonyan működő állami vállalatoknak, amelyek növelik az állam bevételeit, és összehangolt fejlesztési irány keretében kapcsolódást nyújthatnak más hazai szereplőknek, így például a hazai szövetkezetek és KKV-k számára, például közös K+F-programok segítségével.

2) HOSSZÚ TÁVÚ GAZDASÁGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA, SZAKMAI EGYEZTETÉSRE ÉPÍTVE

Az ország fellendítéséhez széles szakmai és társadalmi egyeztetésen alapuló, hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégiát kell létrehozni. A stratégia alapvető célja, hogy az ország kitörjön a jelenlegi félperifériás helyzetből, csökkentse az egyes országrészek között jelenleg meglévő nagy különbségeket, felszámolja a kettős gazdaságot, és a társadalom minden tagja számára garantálja a boldogulás lehetőségét Magyarországon.

A) A FÜGGÉS MÉRSÉKLÉSE

Szakítani kell a kudarcot vallott konvergenciamodellel és az erre alapuló gyakorlattal, amely szerint a gazdaságpolitika szinte mindent a külföldi működőtőke Magyarországra vonzásának rendel alá. Magyarország ma túlzottan függ a nyugat-európai, azon belül is a németországi felvevőpiacoktól. Az egyoldalú függés mérsékléséhez diverzifikálni kell külgazdasági kapcsolatainkat és új gazdasági partnereket kell keresni (Latin-Amerika, Ázsia, Észak-Afrika, Balkán).

B) KITÖRÉSI PONTOK

A gazdaság fellendülését nem várhatjuk kizárólag a multinacionális cégek beruházásaitól. Nem alapulhat az ország fellendülése olcsó munkaerőn és kiszolgáltatott munkavállalókon. A fejlődéshez a hazai állami és kis- és közepes vállalkozásokat erősebbé, versenyképessé kell tenni.

A gazdaságfejlesztési stratégiának ki kell jelölnie Magyarország kitörési pontjait, azokat az ágazatokat, amelyekben nemzetközi szinten is versenyképesek lehetünk.

Ezeket az ágazatokat az államnak minden lehetséges eszközzel támogatnia kell, beleértve a K+F-erőforrásokkal és az oktatással való összehangoltságot. A stratégiai húzóágazatok kijelölése világos útmutatást, hosszú távon kiszámítható üzleti környezetet jelentene a gazdasági szereplők számára. A kiszámítható üzleti környezet hiánya jelenleg komoly gátja a gazdaság bővülésének, a vállalkozók beruházásainak.

C) A BÜROKRÁCIA CSÖKKENTÉSE

A gazdaságfejlesztés egyik fontos feladata a túlburjánzott, nem hatékony bürokrácia leépítése, racionalizálása. Különösen fontos a vállalkozások életének egyszerűbbé tétele, a vállalkozások beindításának megkönnyítése, vagyis az adminisztratív kötelezettségek és az adózás egyszerűsítése. Egy hatékonyabb, egyszerűbben működő állam egyrészt költségcsökkentést jelent a költségvetés számára, másrészt levegőhöz juttatja a vállalkozásokat. A túlzott mértékű bürokrácia csökkentésének eszköze lehet a különböző állami hatóságok hatékonyabb működése és ellenőrző szerepük jobb ellátása. Ez nem jelentené az államigazgatás méretének növelését, hanem a tárgyi feltételek és a személyi állomány színvonalának javítását és megfelelőbb jogszabályi háttér létrehozását igényelné.

D) ÁTFOGÓ KORRUPCIÓELLENES HARC

Az államnak hosszú távú korrupcióellenes stratégiát kell kidolgoznia. A köztulajdon felelőtlen, korrupt kezelésének a megakadályozása, a gazdaság kifehérítése, az adófizetők körének bővítése kritikus kérdés a gazdaság fellendülése szempontjából. Állami megrendelések esetén alapelvnek tekintjük, hogy az adófizetők által befizetett közpénzt lehetőleg a köztulajdon és dolgozói tulajdon fejlesztésére, és nem magánprofittá kell fordítani. A közbeszerzési pályázatoknál ezért az átláthatóság feltételei mellett az állami tulajdonban és dolgozói tulajdonban levő cégeknek előnyt kell élvezniük a magántulajdonban levő cégekkel szemben. Az államnak a köztulajdon kárára megvalósult bűncselekmények ellen határozottan fel kell lépnie a jogalkotáson keresztül is. A köztulajdon elleni bűncselekménynek súlyosabb büntetési tételt kell maga után vonnia.

3) EGYSZERŰ, KISZÁMÍTHATÓ, SZOLIDÁRIS ADÓRENDSZER

A) A KETTŐS GAZDASÁG KÁRTÉKONY SZEREPE

A magyar gazdaság egyik legnagyobb problémája ma az, hogy az aktív dolgozók jelentős része nem fizet adót. A jelenlegi adórendszer egyrészt következménye a kettős gazdaságnak, másrészt konzerválja is azt.

A magas adóterhekre ugyanis azért van ma szükség, hogy a szürke-, ill. feketegazdaság miatt kieső adóbevételeket pótolni lehessen. Ugyanakkor a magas adóterhek tovább gyengítik az adófizetési hajlandóságot, és így fenntartják a feketegazdaságot. Az adórendszerrel kapcsolatos legfontosabb célkitűzés a gazdaság fehéritése, vagyis az adófizetők számának növelése.

A magas adóterhek mellett a rossz magyarországi adófizetési morál egyik oka az adórendszerrel, az állammal szembeni bizalmatlanság. Ezt a bizalmat helyre kell állítani az adóbevételek mindenki számára átlátható felhasználásával, a helyi adók szerepének növelésével. A bizalom növelése és a kiszámíthatóság erősítése érdekében hosszú távú adóreformtervet kell készíteni. Szakítani kell az elmúlt évek kapkodó adópolitikájával, amely a folyamatos és kiszámíthatatlan változásokkal tovább rontotta az adórendszerrel szembeni bizalmat.

Ugyancsak fontos szempont az adórendszer egyszerűsítése, mellyel az elmúlt húsz év adópolitikája a mai napig adós maradt. Az adófizetési hajlandóság és a foglalkoztatottság növelése érdekében elsősorban a munkáltatói járulékok csökkentését kell célul kitűzni. Emellett a fizetési hajlandóság növelhető szigorú ellenőrzéssel és megfizethető adókkal.

B) SZOLIDÁRIS ADÓRENDSZER

Az adórendszer egyik funkciója a szolidaritás erősítése, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése. Ezt a funkciót az egykulcsos adó nem jól látja el, hiszen tovább növeli a jövedelemkülönbségeket, ráadásul a sajátos hazai gazdasági-társadalmi viszonyok miatt nem képes növelni az adófizetési hajlandóságot. Az egykulcsos adórendszerrel igazságosabb a progresszív személyi jövedelemadózás. Ugyancsak igazságosabbá teszi az adórendszert a vagyoni típusú adók szerepének növelése. A többkulcsos rendszer emellett bevezethető a forgalmi típusú adók esetében is úgy, hogy az alapvető szükségleti cikkek alacsonyabb kulccsal adóznak.

4) AZ ÁLLAMADÓSSÁG CSÖKKENTÉSE

A) AZ ÁLLAMADÓSSÁG CSÖKKENTÉSE NEM LEHET EGYENLŐ A MEGSZORÍTÁSOKKAL

Magyarország hatalmas államadóssága egyrészt kiszolgáltatottá teszi az országot a világgazdaság turbulenciáinak, másrészt gátolja a gazdasági növekedést. Ezért az államadósságot csökkenteni, és azon belül a külső államadósság magas arányán változtatni kell. Ugyanakkor az elmúlt 20 év folyamatos megszorításai ebben az ügyben nem vezettek eredményre, viszont növelték a társadalmi különbségeket és rontották a gazdaság növekedési teljesítményét.

A továbbiakban el kell kerülni, hogy az államadósság csökkentése a szociális ellátórendszer leépítésével és az állami vagyon privatizációjával legyen egyenlő.

B) AZ ÁLLAMADÓSSÁG CSÖKKENTÉSÉNEK MÁS FORMÁI

Egy olyan gazdaságpolitika, amelyben az állam a gazdaság fejlesztésében állami cégek által aktív szerepet vállal, növeli a bevételeket és hozzájárulhat az államadósság csökkentéséhez. Az államadósság csökkentéséhez szükséges a gazdaság kifehéritése, vagyis az állam adóbevételeinek növekedése. Az állam jelenlegi veszteségeit csökkenteni kell. Ma pazarlóan, nem hatékonyan működik az állam, ami egyrészt rontja a gazdaság teljesítményét, másrészt túlzott költségterheket jelent az ország számára. Racionálisan felépített, hatékonyan működtetett államigazgatással, a közpénzek szigorúbb ellenőrzésével jelentős költségeket takaríthatna meg az állam, csökkentve vele a költségvetés kiadási oldalát és így az államadósságot.

5) ÁLLAMI TULAJDONBAN TARTOTT KÖZSZOLGÁLTATÁSOK

A) A KÖZSZOLGÁLTATÁS TÁRSADALMI, ÉS NEM PIACI FUNKCIÓ

A közszolgáltatásokat, melybe beletartozik az energiaszolgáltatás, az egészségügyi ellátás, az oktatás, a nyugdíjrendszer, valamint a közösségi közlekedés, az állam nem adhatja ki a kezéből és nem hagyhatja, hogy a piaci folyamatok határozzák meg a működésüket. Az állam kiemelt feladata, hogy a közszolgáltatásokat racionalizálja, és működésüket hatékonyabbá tegye. Azokon a területeken, ahol az állam a korábbi években bizonyos közszolgáltatásokat már privatizált, az állam lehetőségeit figyelembe véve meg kell vizsgálni az állami-közösségi tulajdon visszaállításának lehetőségét.

B) A NYUGDÍJAK PROBLÉMÁJÁNAK TÁRSADALMI MEGOLDÁSA

A duális gazdaság egyik következménye, hogy jelenleg a magyar nyugdíjrendszer hosszabb távon fenntarthatatlan, hiszen a szürke-, ill. feketegazdaságban dolgozó tömegek nem lesznek jogosultak nyugdíjra, mert az aktív időszakukban nem fizetnek nyugdíjjárulékot. Éppen ezért Magyarországon a nyugdíjrendszerrel kapcsolatos legfontosabb kihívás a legális munkavállalók számának növelése, vagyis hogy minél szélesebb kör fizessen nyugdíjjárulékot, minél többen járuljanak hozzá a közszolgáltatások költségeinek viseléséhez.

A hazai nyugdíjrendszer másik hatalmas kihívása a társadalom elöregedése, hiszen egyre kevesebb aktív munkavállalónak kell megtermelnie egyre több nyugdíjas ellátását, ami nagyon komoly terhet jelent már most is az állam számára. Ezért egy aktív, vállalatokat tulajdonló állam szükség esetén a tulajdonában lévő vállalatok bevételeinek egy részét is a nyugdíjkiadásokra fordíthatja.

A fenntartható és hatékony állami nyugdíjrendszer működtetése mellett az államnak feladata az is, hogy aktívabban részt vegyen az idősgondozásban és ne hagyja magára az idős embereket. Ebbe beletartozik az is, hogy állami programok, társadalmi munkalehetőségek segítségével biztosítani kell a nyugdíjasok számára a lehetőséget, hogy ne szakadjanak ki a társadalomból, ne veszítsék el szociális kapcsolataikat.

C) AZ OKTATÁS ÖSSZEHANGOLÁSA A GAZDASÁGGAL

Az oktatási rendszer átalakítását össze kell hangolni a gazdaságfejlesztési stratégiával. A kutatás-fejlesztés az egyik olyan terület, ahol összeérhet a gazdaságfejlesztés és az oktatás. Egy jól megszervezett, hosszú távra tervező K+F-rendszer mind az oktatás, mind a hazai vállalkozások számára kitörési pontot jelenthet. Magyarországon a mezőgazdasághoz hasonlóan mind az egészségügynek, mind az oktatásnak jó adottságai vannak, a szocializmus által kialakított infrastruktúra, bár részben leépült, még nem került privatizálásra. Jelenleg azonban egyrészt forráshiányosan, másrészt nem hatékonyan működnek, így nem képesek megfelelően ellátni funkcióikat.

A jelenleginél hatékonyabb, racionálisabban megszervezett egészségügy és oktatás az alapvető funkcióin túl nemzetközi összehasonlításban is versenyképesé és így exportcikké válhat. Ezen felül gazdasági szereplőket is be kell vonni az oktatás finanszírozásába.

A 4K! célul tűzi ki az innováció támogatását, valamint azt, hogy a magyarországi találmányokat itthon kell tartani, szabadalmaztatni és gyártani. Így nemzetközi siker esetén a szabadalmakból és találmányokból exportcikk válhat, ami tovább növelheti az állam bevételeit.

D) A KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE

A rendszerváltás óta a közlekedésfejlesztés túlnyomórészt a közúthálózat bővítésére koncentrált, szinte teljesen elhanyagolva a vasúti közlekedést és a vízi közlekedést. A 4K! ezen a gyakorlaton változtatni szeretne, és fontos célkitűzésként tekint ezen területek fejlesztésére. A vasúti és a vízi közlekedési infrastruktúra fejlesztése a hazai ipar számára is fejlesztési lehetőséget jelent. Az államnak részt kell vennie a közösségi közlekedési ágazatokhoz kapcsolódó kutatásban, fejlesztésben és gyártásban is, ezzel elősegítve az elöregedett járműparkok lecserélését, korszerűsítését, valamint a munkahelyek számának növelését is az országban.

A 4K! emellett fejleszteni kívánja a városi közösségi közlekedést, támogatja a környezetkímélő közösségi közlekedési formák bevezetését, és a közösségi közlekedés használatára akarja ösztönözni a városlakókat.

E) ÁTLÁTHATÓ JÖVEDELMEK A KÖZSZFÉRÁBAN

Az állam nagyobb szerepvállalásának, a közszolgáltatások állami tulajdonban tartásának egyik alapvető feltétele az államba vetett társadalmi bizalom javítása. Ebben nagy szerepet játszhat az átláthatóság. Sikeres fejlesztő állam csak transzparensen működő állami vállalatokkal, a társadalom számára is átláthatóan működtetett közszolgáltatásokkal képzelhető el.

A transzparencia egyik fontos eleme az állami vállalatok vezetőinek, önkormányzati, parlamenti képviselőknek, bizottsági tagoknak, kormánytisztviselőknek, állami szervezetek vezetőinek a jövedelmezése. Ezért ezen tisztségek esetében a jövedelmezés megállapításakor törekedni kell a teljesítményarányosságra, és racionális megfontolások alapján meg kell húzni a vezetői jövedelmek felső határát. Emellett törvényi úton ki kell zárni azt, hogy veszteséges állami többségi tulajdonú társaság vezetői bármilyen jutalomban, prémiumban részesüljenek.

6) ÁTFOGÓ TÁRSADALMI EGÉSZSÉGPROGRAM

A hazai egészségügyi rendszerben az elmúlt 20 évben valódi reformok nem történtek, a mindenkori kormányok folyamatosan vonták ki az állami forrásokat a területről. A végeredmény mára egy korrupcióval átitatott, egyszerre pazarló és alulfinanszírozott magyar egészségügy lett. Az egészségügy ma Magyarországon sok esetben nem képes ellátni funkcióit, miközben a társadalomnak - a költségvetés terhein, a hálapénzen és a magánellátáson keresztül - rengeteg pénzébe kerül.

Az egészségügy helyzetének javítása szempontjából kulcsfontosságú az orvosok elvándorlásának megállítása, illetve visszafordítása. Ezt hosszú távon is kiszámítható életpályamodell létrehozásával, és az egészségügyön belül meglévő hatalmas tényleges bérkülönbségek kiegyenlítésével lehet elérni.

Az egészségügy megújulását nem bízhatjuk csak a piacra, abban az államnak főszerepet kell játszania. Az államnak nem szabad kivonulnia az egészségügyből, új források bevonása mellett fel kell számolnia a pazarlást és a hálapénzrendszert.

Az állam szerepe az egészségügyben nem csak az egészségügyi infrastruktúra fenntartása, hanem egy átfogó társadalmi egészségprogram létrehozása, aminek az egészséges étkeztetés, az éves egészségügyi szűréseken való részvétel biztosítása, a tömegsport lehetőségeinek biztosítása és a környezetpolitika is a részét kell, hogy képezze.

7) AZ OKTATÁS SZÍNVONALROMLÁSÁNAK MEGÁLLÍTÁSA

Ebben az egyik legfontosabb feladat a pedagógusok anyagi megbecsülésének radikális javítása és számukra kiszámítható életpályamodell nyújtása, hiszen csak így akadályozhatjuk meg a pályaválasztásnál jelentkező kontraszelekciót.

Az oktatási rendszerrel kapcsolatos egyik legfontosabb elvárás, hogy mindenki számára hozzáférhető legyen, hiszen a társadalmi mobilitás egyik kulcsa a mindenki számára elérhető, magas színvonalú közoktatás. Nem elfogadható, hogy az Orbán-rendszer felsőoktatási reformja tízezrével zárja ki a tehetséges, de alacsony jövedelmű családok gyermekeit a diplomaszerezés lehetőségéből.

A finanszírozás mellett az oktatási rendszer maga is megújulásra szorul. A mostani oktatási rendszer ugyanis nem készíti fel a 21. századi életre a diákokat, nem juttatja őket olyan tudáshoz, amellyel helyt állhatnának a mai környezetben. Amellett, hogy az oktatási rendszert össze kell hangolni az ország átfogó gazdaságfejlesztési stratégiájával, az oktatást a jelenleginél sokkal gyakorlatiasabbá kell tenni. A jelenlegi oktatási rendszer egyik sajátossága, hogy szegregál. Ezért olyan speciális programokra van szükség ezen a téren, amelyek az oktatáson keresztül biztosítják a leszakadó rétegek integrációját.

8) SZEMLEÉLTVÁLTÁS A LAKÁSPOLITIKÁBAN: KÖZÖSSÉGI BÉRLAKÁSRENDSZER

A) A LEGÉRTÉKESEBB VAGYONTÁRGY: SEBEZHETŐ FELÜLET

A lakáspolitikai Magyarországon különösen fontos terület, hiszen amellett, hogy az emberek egyik legalapvetőbb szükségletét, a lakhatásukat befolyásolja, a lakás az emberek többségének legértékesebb vagyontárgya is egyben.

A rendszerváltás után az embereket sok esetben behajszolták a lakástulajdonlásba azzal, hogy gyakran áron alul megvásárolhatták a szocializmus idején az állam tulajdonában lévő lakásokat. Az állam megszabadult a lakásállomány fenntartásának terhéől, azonban sok tulajdonos a lakás megvásárlása után nem volt képes az ingatlanokat fenntartani, karbantartani. A rendszerváltás utáni kormányok lakáspolitikája ezek után kizárólag a lakástulajdon megszerzésének támogatására korlátozódott, először támogatott hitelekkel, később a devizahitelezés felelőtlen engedélyezésével.

Ennek a következménye az, hogy Magyarországon nem alakult ki bérlakásrendszer, és európai összehasonlításban rekordmagasságú a saját tulajdon aránya. Az emberek jelentős részének ezért szinte az összes vagyona passzívan áll a lakóingatlanokban, így azt nem tudják vállalkozásra, gyarapodásra fordítani.

B) A LAKHATÁS KÖZÖSSÉGI BIZTOSÍTÁSA

Az elmúlt 20 év lakáspolitikájának végeredménye egy borzalmas állapotban lévő lakásállomány, több százezer csődbe ment és megalázott család, és a devizahitelek miatt sebezhetővé vált gazdaság. Ezért új lakáspolitikára van szükség, ami a magántulajdon helyett erősíti a közösségi bérlakások szerepét, szigorúan szabályozza a lakásbérlés feltételeit, a mostaninál sokkal erősebben védve mind a bérlőt, mind a bérbeadót.

C) MEGOLDÁSKERESÉS AZ OTTHONTALANOK SZÁMÁRA IS

Egy olyan országban, ahol nincsen mennyiségi lakáshiány, mégis sok ember él otthon nélkül, a lakáspolitikának szükségszerűen foglalkoznia kell a hajléktalanok problémáival is. A széteső társadalom tükre a hajléktalanság jelenlegi kezelésének kérdése is. A növekvő munkanélküliség, az adósságcsapda és a szegényellenes társadalompolitika következtében újabb tömegek kerülhetnek utcára, tovább szítva a társadalmi feszültségeket. A probléma eddigi kezelése nem jelentett átfogó megoldást. Az államnak alapvető feladata, hogy valós társadalmi konszenzuson alapuló, hosszú távú stratégiát alkosson a hajléktalanok helyzetének javítására.

A 4K! lakáspolitikájának kifejezett célja, hogy a közösségi bérlakásrendszer bővítésével, a hitelezés erősebb szabályozásával, és a meglévő állami ingatlanok felhasználásával megállítsa és visszafordítsa azt a folyamatot, amely révén magyar állampolgárok tömegei veszítik el otthonukat.

9. A MEZŐGAZDASÁG MEGŐRZÉSE HAZAI TULAJDONBAN

A) ÉLELMISZER- ÉS VÍZBIZTONSÁG

A mezőgazdaság és a vízgazdálkodás szerepe a 21. században kiemelten fontossá vált. Az élelmiszerellátás és az élelmiszerbiztonság az egyik legégetőbb probléma lesz a következő évtizedekben. Magyarország adottságai ezen a téren kiemelkedően jók, azonban ezeket jelenleg nem használjuk ki hatékonyan. Alapvető cél, hogy a hazai mezőgazdaság minél inkább ki tudja szolgálni a hazai élelmiszeripart, minél nagyobb mértékben ki tudja elégíteni Magyarország élelmiszerszükségleteit, úgy, hogy az ország lehetőleg ne szoruljon importra ezen a területen.

Mind az élelmiszerbiztonság, mind az élelmiszerellátás szempontjából fontos, hogy Magyarország független és lehetőség szerint minél inkább önellátó legyen. A 4K! emellett fontosnak tartja a természeti kincseink, így az ivóvízkészlet állami tulajdonban tartását is.

B) A KÖZTULAJDON ÉS TÁRSADALMI TULAJDON MEGŐRZÉSE

Ma Magyarországon a mezőgazdaság alacsony hatékonyságának egyik oka a birtokszerkezet túlzott elaprózottsága: túlságosan sok kicsi, nem életképes birtokon folyik ma gazdálkodás. Az agrárpolitika feladata, hogy határozott szabályozási környezettel hatékony, versenyképes birtokszerkezetet alakítson ki. Ez azonban nem jelenti a nagybirtokok kizárólagosságát. Diverzifikált birtokszerkezetre van szükség, ahol nagy, közepes és kis gazdaságoknak egyaránt megvan a maga helye, és ezek egymást kiegészítve tudnak működni. A szektor tőkeigényének kielégítésében fontos szerepe lehet a szövetkezeteknek, például közös tulajdonban lévő feldolgozó üzemekkel, gépparkokkal.

A meglévő adottságokat figyelembe véve egy hatékony mezőgazdaság nemzetközi szinten is versenyképes lehetne. Illúzió lenne azt gondolni, hogy a mezőgazdaság Magyarország gazdaságát egymagában kihúzhatná a gödörből, az azonban reális lehetőség, hogy egy jól megszervezett feldolgozóiparral exportképes, prosperáló szektora legyen a magyar gazdaságnak. Egy prosperáló mezőgazdaság pedig sok embernek és több térségnek lehet kitörési pont a szegénységből.

Ehhez olyan stabil szabályozási környezettel kell hozzájárulni, amely maximálisan támogatja a helyben termesztett áruk közvetlen értékesítését, a közvetlen termelő-vásárló kapcsolatok kialakulását.

A mezőgazdaság helyzete azért is különleges, mert mára az oktatás és az egészségügy mellett ez az egyik olyan szektor, ahol még meghatározó a hazai tulajdon aránya és jelentős az állami tulajdon szerepe is. Ezt az állapotot, vagyis az állami-közösségi tulajdon és a hazai tulajdon szerepét hosszú távon is fenn kell tartani, a meglévő eszközökkel erősíteni kell. A hazai tulajdon erősítése és a hatékony birtokszerkezet elérése érdekében az államnak ösztönöznie és támogatnia kell a szövetkezetek létrehozását.

10) AZ ENERGIAFÜGGÉS CSÖKKENTÉSE

Az energiapolitikában konszenzuson alapuló, a fenntarthatóság alapelvei mentén kialakított hosszú távú energiastratégiára van szükség. Alapvető cél energiaimport-szükségletünk ésszerű minimalizálása, az importon belüli diverzifikáció. Elsődleges cél az energiahatékonyság fokozása, majd ezt követi a megújuló energiaforrások szerepének növelése a helyi lehetőségekhez igazodva.

A közsféra energiahatékonyságának növelése mellett kiszámítható, a költségvetés számára hosszú távon fenntartható energiahatékonyság-javító programot kell létrehozni a háztartások számára. Mennyiségi lakáshiány nincs ugyan Magyarországon, azonban energiahatékonyság szempontjából a hazai lakásállomány jelenleg borzalmas állapotban van.

Mindezek mellett a hosszú távú stratégia részeként népszerűsíteni kell a környezettudatos életmódot, és támogatni kell a zöldenergiát, valamint az erre szakosodott vállalkozásokat.

ÖNÁLLÓ KÜLPOLITIKA

ALAPELVEK

Magyarország, mint közösség csak akkor tudja biztosítani lakói számára az önrendelkezés lehetőségét, ha a közös otthon is rendelkezik függetlenséggel és döntési szabadsággal.

A 20. századi magyarországi elitek történelmi bűne, hogy az országot folyamatosan csatlós szerepre kárhoztatták, és ezt a szerepet hamis illúzió formájában kommunikálták a társadalom felé. Mindegyik rendszer ismert propagandaeleme volt, hogy mi, magyarok „végre először a győztesek oldalára kerültünk”. Ez a szöveg jelent meg a második világháború alatt, a beharangozott német győzelem kapcsán, a szocializmus idején a „baráti-testvéri” Szovjetunió, mint „legyőzhetetlen úrnagyhatalom” szövetségével kapcsolatban, a rendszerváltás után pedig ugyanezzel találkoztunk a NATO- és az EU-csatlakozás propagandájában.

Ez a szövetség sohasem valódi szövetséget, hanem teljes politikai, gazdasági és kulturális alávetettséget jelentett, aminek automatikus velejárója volt az éppen adott szövetségesünk intézményrendszerének, szokásainak, világnézetének és értékrendjének kritikátlan átvétele, szolgálai utánzása és átültetése, ami a helyi sajátosságok figyelmen kívül hagyásából adódóan mindig eleve kudarcra volt ítélve. Ezekből a szövetségekből mindig csak kevés hasznunk származott, viszont Magyarországot megfosztották belső szabadságától is: az önálló gondolkodástól, a kezdeményezőképtől, az újító szellemtől, a kreativitástól.

Ez a felfogás és attitűd nem csak megalázó Magyarországra nézve, hanem működésképtelen is. A történelem során nagyban hozzájárult veszteségeink növeléséhez, mert olyan gondolkodásmódot érvényesített, amely védtelenné, kiszolgáltatottá tette az országot, megfosztotta a rugalmasabb és pragmatikusabb gondolkodástól, csökkentve ezzel a túlélési képességét.

Az örök vesztes szerep csak részben tudható be a geopolitikai helyzetnek és más külső körülménynek, az legalább annyira következik a mindenkori hazai elitek önző és rövidlátó politikájából, amely a saját csoportérdekét közérdekként tüntette fel, és hozzákötötte az ország sorsát ahhoz a hatalomhoz, amelyben a saját maga védelmezőjét látta.

Ennek a látásmódnak az alternatívája nem a nacionalista bezárkózás és a hamis magyar kiválasztottságtudat, hanem egy rugalmas és alkalmazkodó gondolkodás, más szóval: hatékonyabb nemzeti érdekérvényesítés.

Magyarországnak a külpolitikáját arra a tényre kell alapoznia, hogy a körülötte lévő világgal szoros kapcsolatban lévő kis ország. Fel kell adnia mind a bezárkózás illúzióját, mind a régi nagyhatalmi ábrándjait.

A kis területből és kis népességszámból azonban nem a passzív csatlóspolitikát követjük, hanem egy Magyarország érdekeit a nagy hatalmi tömbök között érvényesítő, az önálló mozgásteret bővítő markáns külpolitika, és az érdekek kölcsönös figyelembe vételére törekvő szövetségkeresés.

Ennek részeként külpolitikánk részét kell képezze a szorosabb gazdasági és társadalmi együttműködés a környező országokkal, azt az alapelvet figyelembe véve, miszerint a magyar államnak feladata támogatni a határon túli magyarokat abban, hogy a szülőhelyükön tudjanak boldogulni magyarként.

Az Európai Unión belül célunk Magyarország érdekérvényesítő képességének növelése, egyrészt határozott, de nem ellenséges diplomáciai munkával, másrészt az ország gazdasági függésének csökkentésével. A szomszédos tagországokkal közös érdekszférát alkotva kell fellépünk uniós ügyekben.

A PROBLÉMA

1) AZ EURO-ATLANTI KONVERGENCIA ÍGÉRETE NEM TELJESÜLT

A magyar külpolitikában 1989 óta megkérdőjelezetlen irány, hogy minden eszközzel az euro-atlanti geopolitikai centrumhoz próbálunk közeledni, és az ott születő döntéseket kritika nélkül követjük. Az ezzel járó ígéret az volt, hogy ha mindent megteszünk az integrációért, valamikor majd egyenlő partnerévé válunk a világ uralkodó erőinek.

Ez az ígéret nem teljesült. Nem kerültünk be a világgazdasági rendszer nyugati centrumországai közé, a közeledés az ígért haszon helyett csak másodlagos gazdasági és politikai szerepet engedett nekünk. Magyarország gazdaságát felkészületlenül érte az Európai Unióhoz csatlakozáskor megkövetelt piacnyitás. Ennek eredményeképp ahelyett, hogy az itthoni életszínvonal közeledett volna a nyugat-európaihoz, távolodott tőle, pedig a gazdasági integráció egyre szorosabb lett.

Az EU- és NATO-tagságunk mindeddig csak passzív követést jelentett, érdemi beleszólásunk a döntésekbe nem volt. Magyarország az Unión belül a lehetőségeihez képest sem képviseli elég hatékonyan az érdekeit.

2) A VILÁGGAZDASÁG VÁLSÁGBAN ÉS ÁTALAKULÓBAN VAN

A világban egy olyan óriási átrendeződés kezdődött el, amely a nyugati országok által dominált világgazdasági rendszert a 2008-ban kezdődött világgazdasági válság nyomán minden bizonnyal át fogja alakítani, és a változásokat csak súlyosbítani fogják a klímaváltozással, ökológiai válsággal, energiaválsággal kapcsolatos következmények.

3) AZ EU JELENLEGI FELÉPÍTÉSE KONZERVÁLJA AZ EGYENLŐTLENSÉGEKET

Az Európai Unió jelenleg egy olyan politikai és gazdasági válságban van, ami logikus következménye az eddigi működésének. Az EU felépítésében az egységes piac kezdettől elsőbbséget élvez a közös fejlesztési és szociálpolitikai célok fölött.

A közös gazdaságpolitika szerkezete arra épül, hogy a központi államok termelőkapacitását növeli, a perifériaállamokat pedig, amelyek közé Magyarország is tartozik, ipartalanítja és felvevőpiaci helyzetbe kényszeríti.

Ezzel hosszú távon olyan eladósodást okoz a periférián, amit az Unió ma megszorító intézkedésekkel próbál "megoldani", tovább fokozva az egyenlőtlen elosztásból fakadó problémákat. A felhalmozás hatékonysága érdekében ugyanez a rendszer a munkavállalók érdekképviselőit, az egészségügyet, az oktatást, a szociálpolitikát, a kulturális intézményrendszert a centrumban is leépíti.

Jelenleg a gazdaságpolitikai döntések az EU központjában születnek, a társadalompolitikai felelősséget pedig a közös gazdaságpolitika korlátai közé szorult országok kormányaira hárítják az uniós vezetők. Az egyes országok állampolgárai joggal érzik úgy, hogy a demokrácia meglévő eszközei nem garantálják számukra az érdekképviselőt. Az EU jelenlegi, egyenlőtlen elosztást termelő működését meg kell változtatni. Erre addig nincs esély, amíg az Unión belüli egyenlőtlen felhalmozás kárvallottjai nem szólhatnak bele az uniós politikák alakulásába.

A 4K! CÉLJAI

1) RUGALMAS MOZGÁSTÉR KIALAKÍTÁSA A VÁLTOZÓ VILÁGRENBEN

Szakítani kell azzal a magyar külpolitikai hagyománnyal, hogy a Kelet és Nyugat közt ingázó Kompmagyarország történelmi hagyományát, amelyet a magyar belpolitikai

törésvonalak konzerváltak, kivetítsük az egész világra, és eszerint szabjuk meg a külpolitikánkat.

A világban a 2008-as válsággal, a dollár és euró válságával, Kína és Latin-Amerika gazdasági emelkedésével olyan változások zajlanak le, amelyeket nyitott szemmel és globális viszonyukban kell látnunk, és azokhoz képest kell meghatároznunk a saját pozíciónkat.

A nyugati integráció nem csak azért nem lehet az egyetlen célunk, mert az integráció eddigi évei nem bizonyultak előnyösnek, hanem azért sem, mert a jelenlegi válsággal az EU és az USA pozíciója megingott. A világgazdaság mai átalakulása várhatóan a globális integrációt jósoló elképzelésekkel ellentétben a régiós ellentéteket és az erőforrások fölötti konfliktusokat fogja előtérbe hozni.

A változó világrendben Magyarországnak, mint kis országnak nem érdeke hozzákötnie magát egyik nagy érdekszférához sem. Hazánk érdeke az, hogy minél nagyobb és rugalmasabb mozgástere legyen olyan kapcsolatok megkötésére, amelyek mindkét oldal számára előnyösek, és az ország jövője szempontjából gyümölcsözőek.

2) A SZOCIÁLIS EURÓPA MEGTEREMTÉSE

A gazdasági demokráciához elengedhetetlen az EU-s centrum és a periféria közti kizsákmányoló viszony megszüntetése. Olyan egységes európai fejlesztéspolitikára van szükség, amely valódi esélyt teremt a periférián is. Ennek eszközei az egységes, fejlesztő iparpolitika, az Európai Központi Bank reformja, a spekulációs tőke áramlásának megállítása és az offshore tilalma. A szociálpolitika uniós szintre emelése ugyancsak elengedhetetlen ahhoz, hogy a centrum felhalmozásának költségeit ne lehessen a periféria társadalmaira terhelni. A gazdasági demokráciának az is feltétele, hogy az EU külső gazdasági szerződéseiről csak részvételi módon lehessen dönteni.

A változáshoz másfelől elengedhetetlen, hogy a gazdasági rendszer alapját ne a tőkés felhalmozás, hanem a társadalom jóléte határozza meg. Ehhez a gazdaságban a társadalmi ellenőrzés alatt álló szövetkezeti szektornak meg kell erősödnie a tőkés vállalatokhoz képest. A politikában pedig a munka képviselőt kell megerősíteni a tőke képviselőjéhez képest. Az Európai Alkotmány létrehozásának folyamatát újra kell indítani, és olyan alkotmányt kell írni, ami nem a piac, hanem az emberek érdekét szolgálja.

A 4K! azoknak az európai baloldali pártoknak és mozgalmaknak a szövetségese, amelyek ezekért a célokért harcolnak.

3) HATÁROZOTTABB ÉRDEKKÉPVISELET AZ EURÓPAI UNIÓN BELÜL

Az uniós tagság és az uniós politika célja a magyarok jólétének növelése kell, hogy legyen. Ennek érdekében az EU-n belül Magyarország érdekeit a korábbinál hatékonyabban kell képviselni.

A 4K! a globális egyenlőtlenségeket és fenntarthatatlan növekedést csökkentő európai politikát tartja kívánatosnak, és az EU-n belül azokat tartja természetes szövetségesének, akik erre törekednek.

4) RÉGIÓS SZÖVETSÉGGKÖTÉS

Régiós szempontból szakítanunk kell azzal a hibásnak bizonyult stratégiával, hogy kelet-európai országokként egymás ellen versenyzünk a nyugati magállamok kegyeiért. Ez a versengés nem szolgálta jól ezeknek az országoknak az érdekeit. Mindannyiunk érdeke a kölcsönös előnyökre épülő régiós gazdasági kapcsolatok megerősítése és egy közös tárgyalóképesség kialakítása olyan ügyekben, amelyek hasonlóan érintenek bennünket.

Emiatt sem tartjuk helyesnek azt a gyakorlatot, hogy aktuális belpolitikai harcok mentén Magyarország konfliktust gerjeszt a szomszédos államokkal a határon túli magyarság ügyére hivatkozva. A határon túli magyarság támogatását a régiós szövetségekkel összhangban kell megvalósítani.

5) ÚJ KÜLKERESKEDELMI KAPCSOLATOK ÉPÍTÉSE

Kis gazdaságként Magyarország a belső piac erősítése mellett is exportlehetőségeitől fog függni. Ma külkereskedelmünk nyolcvan százalékát az EU-val bonyolítjuk, ami indokolatlanul nagy függést jelent.

A magyar diplomáciának aktívan kell dolgoznia annak érdekében, hogy Magyarország külkereskedelmi kapcsolatait diverzifikálja, és hogy új együttműködések és exportlehetőségeket találjon a hazai termelés számára a korábban harmadik világgként számon tartott régiókban.

6) EGY TÖBBPÓLUSÚ VILÁGREND TÁMOGATÁSA

Hosszú távon Magyarország külpolitikai érdeke az, hogy a világrend többpólusúvá váljon és az is maradjon, elkerülve egy esetleges teljes keleti centralizációt, vagy egy hidegháborús jellegű kétpólusú rend kialakulását. Alapvető érdekünk, hogy a világrend a korlátlan piacot és a magánérdeket szolgáló jelenlegi rendszertől az egyes országok állampolgárai által ellenőrzött politikai rendszerek fele mozduljon el, amelyek a közérdek szempontjaira épülnek, és érdemi választ keresnek a jelenlegi gazdasági berendezkedés ökológiai és társadalmi katasztrófával fenyegető

következményeire. Támogatjuk azokat a törekvéseket, amelyek ebbe az irányba hatnak.

7) A KIHÍVÁSOKHOZ IGAZODÓ BIZTONSÁGPOLITIKA

Az 1990 óta jelentkező, megváltozott szerkezetű és súlyozású biztonsági kockázatok és veszélyforrások a korábbinál sokkal feladatorientáltabb, gyorsabb reagálású és gazdaságosabb működésű védelmi és érdekérvényesítési rendszert igényelnek. A rendszerváltást követően létrejött osztott - 2010 nyarán tovább polarizálódó - biztonsági intézményrendszer, illetve az ebből fakadó széttagolt védelemirányítás nem biztosítja megfelelően az ország védelmi és érdekérvényesítési erőforrásainak leghatékonyabb felhasználását és működtetését, valamint a kormányzati szintű stratégiai tervezést.

Szükségesnek tartjuk Magyarország önállóságának megőrzését a honvédelmi, a rendvédelmi és ezen belül kiemelten a nemzetbiztonsági tevékenységben. Ugyanakkor fontosnak tartjuk, hogy az Európai Unió képes legyen saját biztonsága szavatolására, ezért támogatjuk a közös európai véderő felállítására irányuló törekvéseket.

A többpólusúvá váló világrendben a régi biztonságpolitikai kihívások mellett újak jelennek meg, melyek kiszámíthatatlanabbak és más típusú védelmi képességeket igényelnek, mint az előző történelmi időszakokban. A megváltozott biztonságpolitikai kihívások mind nagyobb része tartozik a rendvédelmi és ezen belül kiemelten a nemzetbiztonsági szolgálatok illetékességi körébe. A fenti szempontok okán paradigmaváltásra, a jövőképünkhöz jobban igazodó, tudatos biztonsági személtre és gyakorlatra van szükség. A titkosszolgálatok azonban nem válhatnak a pártpolitika eszközeivé.

AUTONÓM KULTURÁLIS ÉS VALLÁSI ÉLET

A köztársaság olyan közösség, amely lehetővé teszi állampolgárai számára, hogy szabadon alakítsák kulturális és vallási életüket. A köztársaságnak az autoriter és diktatórikus rendszerekkel szemben nincs szüksége sem központosított kultúrára, sem államvallásra az ország közösségének egyben tartásához.

A harmadik köztársaság kulturális és vallási életét áthatották a pártpolitikai harcok. A negyedik köztársaságban a politikának ki kell vonulnia ezekről a területekről.

PÁRTPOLITIKÁTÓL FÜGGETLEN KULTÚRA

ALAPELVEK

1) A KÖZTÁRSASÁG KULTURÁLIS KÖZÖSSÉG

A köztársaság kulturális közösség is, amely közösség Magyarország etnikumainak sokszínű és közös kulturális hagyományaira épül. A köztársaság és a patriotizmus szempontjából a közös kulturális hagyományok és a kulturális különbségek egyformán fontosak. A 4K! a különböző kulturális közösségek kölcsönös elfogadásában és tiszteletében hisz, és alapelvnek tekinti, hogy valamennyi állampolgár, társadalmi helyzetétől függetlenül, egyéni és közösségi kibontakozása érdekében hozzáférhessen a kulturális javakhoz.

2) AUTONÓM KULTÚRA

A XX. század története megtanított minket arra, hogy semmilyen kultúra nem lehet hiteles, ha azt egy állami gépezet hozza létre és működteti, ezért a 4K! a kortárs kultúrát autonómnak tekinti: új és nagy hatású művek megszületéséhez nem állami irányításra, hanem a független szakmaiság biztosítására van szükség. A 4K! olyan Magyarországon hisz, amelyben a művész otthon érzi magát, létrehozza a saját tereit, alkotásaival növeli a közösség kreatív energiáit, és nem függ politikailag az állami újraelosztás forrásaitól.

3) AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁS SZÜKSÉGESSÉGE

A művészeti projektek fenntarthatóságához ugyanakkor szükséges az állami hozzájárulás, mivel az ország nem elég nagy ahhoz, hogy minden művészeti ág kizárólag piaci alapon el tudja tartani magát. Azt azonban, hogy mely művészeti irányzatok kapjanak állami támogatást, a pártpolitikától függetlenül kell eldönteni.

A PROBLÉMA

1) A KULTÚRA TELJES ÁLLAMFÜGGŐSÉGE

Magyarországon a kommunizmus teremtette meg a kultúra totális függését az államtól. Ebben a korban a kultúra a hatalomgyakorlás kiemelt eszköze volt, és azt az állam teljes mértékben monopolizálni törekedett. Ennek mai napig tartó hatása az, hogy a kortárs művészet kevésbé gondolkodik önfenntartásban, kevésbé tartja magát a befogadó vagy magáncégek által finanszírozhatónak, és ennek következményeképpen kevesebb figyelmet fordít a befogadóval való kapcsolatra.

2) A POLITIKAI KULTÚRHARC

A harmadik köztársaságban nem alakult ki új, egységes konszenzus kultúra és politika viszonyát illetően. A különböző kulturális közösségeket hatalmi számítások szerint fordítják egymás ellen a politikai szereplők, az állam pedig szelektív módon, mások rovására támogat egyes szubkulturális közösségeket. Az oktatási irányvonal, a támogatott művészcsoporthoz és a kinevezési gyakorlatok kormányonkénti változása még annál is többet ártott, mintha az egyik irányvonal hosszabb ideig maradt volna érvényben.

A kultúra területén az ellentétek állóháborúvá nőttek, a kulturális támogatás pedig a mutyi, a haveroknak osztogatás szinonimája lett, miközben az elosztható forrásokat a mindenkori kormányzat folyamatosan csökkentette. Ugyanakkor a kulturális intézmények szerepét nem definiálták körültekintően, így a működési- és szervezési támogatásokra elérhető pályázati lehetőségek és az állami dotációk más formáinak (pl. miniszteri keretek) folyamatos változása még bizonytalanabbá tette az alapvetően állami támogatásban bízó kulturális intézmények, szervezetek létét.

3) EGYENLŐTLEN HOZZÁFÉRÉS

A növekvő egyenlőtlenségek részeként a kultúrához való egyenlőtlen hozzáférés közrejátszott a köztársaság közösségének meggyengülésében, és a társadalmi mobilitás egyik gátjaként működik.

A 4K! CÉLJAI

1) PÁRTPOLITIKÁTÓL FÜGGETLEN KULTÚRA

A 4K! célja az, hogy a kultúrát függetlenítse a pártpolitikától.

Ennek érdekében a 4K! hosszú távú kulturális szakmai stratégia kialakítását tűzi ki célul az érintett szakmai szervezetek bevonásával.

Nem a politikusoknak, hanem a szakmai szervezeteknek kell létrehoznia egy olyan egységes koncepciót és intézményrendszert, amely törekszik a kulturális javak igazságos és egyenlő elosztására mind a projektek, mind a befogadók irányába. Ennek szükséges feltétele a már meglévő intézmények decentralizációja, és az ország különböző pontjain létrehozott független intézmények bevonása a rendszerbe.

2) SZAKMAI KONSZENZUSRA ÉPÜLŐ FINANSZÍROZÁS

Az államnak lehetőleg ki kell vonulnia a kultúra irányított termeléséből, a kortárs kultúra szereplőit ösztönöznie kell arra, hogy alkotásaikat az államtól függetlenül valósítsák meg. Az államnak ugyanakkor szerepe van a kultúra finanszírozásában, hiszen ezáltal támogathatóak lehetnek olyan kezdeményezések, amelyek csak hosszú távon hozhatnak hasznot a közösség számára. A 4K! szerint minimalizálni kell a politikai hatalom beleszólását a kulturális források elosztásába, és átláthatóvá kell tenni annak intézményi struktúráját és magát a finanszírozást is. A kinevezési gyakorlatban a paritáselvet kell alkalmazni, hogy olyan szervezeteknek is legyen beleszólása a források elosztásába, amelyek a mindenkori kormányzattal és a döntésekben érintett többi szervezettel nem képviselnek hasonló nézeteket.

Ehhez a 4K! szerint a különböző területeken dolgozó kulturális szervezeteknek elsősorban maguk között kell kiegyezni, feladatának azt látja, hogy egyeztetésbe kezd a művészeti szervezetekkel annak érdekében, hogy konszenzussal kialakítson egy, a döntő többség számára elfogadható rendszert a kulturális forráselosztásról.

Az államnak olyan kulturális projekteket és intézményeket kell támogatnia, amelyek hosszú távon egyre kevesebb állami támogatásból képesek magukat finanszírozni, és amelyek így az azt finanszírozó közösség számára érvényes tartalommal tudnak szolgálni. Az így felszabaduló állami forrásokat újabb projektek támogatásához lehet felhasználni, ezáltal fenntartva a kultúra folyamatos pezsgését.

A fenntarthatóság érdekében a 4K! támogatja, hogy minél több kulturális koprodukció készüljön a régió többi, hasonló helyzetben levő országával. Segíteni kell továbbá a más országokból származó kulturális javak, megoldások magyarországi alkalmazását, mert ez az egyik feltétele annak, hogy a magyar kulturális termékek a nemzetközi kulturális élet részévé váljanak, és az itteni tapasztalatokról a máshol élőknek is tudjanak beszélni.

3) A KULTÚRA SZÉLES RÉTEGEKHEZ VALÓ ELJUTTATÁSA

A kultúra olyan közjó, amelyhez anyagi helyzetétől függetlenül minél több állampolgárnak hozzá kell férnie, ezért a 4K! fontosnak tartja az állam szerepét a kulturális javak terjesztésében az egyenlőtlenségek mérséklésére.

Az államnak feladata, hogy minél szélesebb rétegek számára hozzáférhetővé tegye a kultúrát, ennek a szempontnak a támogatások elbírálásánál különleges jelentőséget kell biztosítani. Más állami támogatásokhoz hasonlóan a kulturális támogatásoknál is ki kell alakítani egy olyan minőségbiztosítási rendszert, amely különböző tényezők (nézőszám, hazai és nemzetközi kritikák/díjazás, helyszín stb.) alapján képes vizsgálni a támogatott intézmények és projektek sikerességét, hogy szükség esetén felülbírálhassa a támogatást.

AZ ÁLLAMTÓL FÜGGETLEN HITÉLET

A 4K! elkötelezett támogatója a szabad vallásgyakorlásnak. A köztársaságban a törvény előtt minden vallás egyenlő. A vallásszabadság biztosítása kötelessége egy demokratikus államnak, és az állam egyetlen vallást és egyházat sem részesíthet előnyben a többivel szemben.

Az egyházak támogatását nem határozhatja meg az éppen kormányon lévő pártok világnézete. Az állam és az egyház összefonódását, egymás ügyeibe való beleszólását meg kell szüntetni.

Az állam és az egyházak számára is káros a hitélet állami finanszírozása. Ezt a gyakorlatot meg kell szüntetni, és az egyházak hitéleti tevékenységének finanszírozását teljes mértékben függetleníteni kell az államtól.

Az egyházak oktatási, egészségügyi és szociális tevékenységét a hasonló feladatokat ellátó más társadalmi szervezetekkel azonos feltételek szerint kell állami támogatásban részesíteni.

Azokat a visszaéléseket, ahol a közszolgálatra szánt állami pénzt a gyülekezetek saját folyó kiadásaik fedezésére költötték, büntetni kell. A törvényi környezet alakításával segíteni kell, hogy az adományokból épülő és a helyi közösségeket szolgáló egyházi beruházások minél gördülékenyebben meg tudjanak valósulni.